

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput XII. Horrendum spectaculum Pastor Animarum exempli mali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

quàm opera non praebunt, languida erit, imperfecta, mortua, & tanquam penicillum nullo colore inbutum, nullum etiam in tela colorem relinquet, quem non imbibit. Neque sperari poterit, Deum ejusmodi horrationibus ulurum ad Mortales à peccati sordibus mundandos: nec enim ille ad corda abluenda manibus sordidis utitur. *Necesse est, ut esse munda studeat manus, qua diluere sordes curat, ne tulla quaque deterius inquinat, si sordida ipsa stercoreis, lutum tenet.* (2)

Manifestum proinde est, non patere effugio locum. Alterutrum horum eligendum: aut ponendus est facerrimus hic titulus Rectoris Animarum, aut laborandum ut eas præcedat Rector virtute genuina, inò virtute transcendente vulgarem, tot gradibus, quàm multis conditio Pastoris superat conditionem Gregis ab eo gubernati. *Tantum debet actionem Populi transcendere alio Praesulis, quantum distare solet à grege vita Pastoris.* (aa) Hac decempeda intervalum istud S. Gregorius dimensus est. Quanta ea foret ordinis perturbatio, si aliqua in Paroecia videre esset oves Pastore suo magis castas, magis patientes, magis dociles? Foret hoc non dedecore tantum & probro afficere Dei Ecclesiam, sed eam etiam destruere, sicut omnis Hierarchia rectè constituta, ordine perverto evettitur. *Vehementer Ecclesiam Christi destruit, meliores Laicos esse, quàm Clericos.* (bb) Sic sacri Canonibus; tonitru, quod consternare deberet omnes Clericos, quancumque à Gradus sui conditione degenerarent. Quanto igitur magis attonitos reddere deberet eos, qui

R. P. Segneri *Disiunctio Parochi.*

vel ipsos inter Clericos supra ceteros eminent?

(a) 23. q. 4. *Debet homo.* (b) *Tit. 2. 7.* (c) 1. *ad Cor. 11. lect. 2.* (d) *Io. 43.* (e) 1. *Cor. 11. 1.* (f) *S. Tho. ad Tit. c. 1. 2. 2. q. 8. c. Cum Pastoris.* (g) *Arist. Probl. sect. 18. n. 23.* (h) *Prov. 24. 22.* (i) *Num. 11. 12.* (k) 2. *Mach. 3.* (l) *Ier. 31. 14.* (m) *Io. 10. 4.* (n) *Ezech. 34. 4.* (o) 1. *Pet. 5. 2.* (p) 2. *Thass. 3.* (q) *Pf. 30. 27.* (r) *Iob. 34. 30.* (s) *S. Aug. in Ps. 63.* (t) *Luc. 20. 47.* (u) *Zach. 10. 2.* (x) *Esd. 7. 10.* (y) 1. *Esd. 10. 1.* (z) 1. *q. 1. c. Necesse est.* (aa) *S. Greg. Past. l. 2. c. 1.* (bb) *S. q. 1. c. Qualis.*

CAPUT XII.

Horrendum spectaculum, Pastor Animarum exempli mali.

Portentum ingens Romæ quondam Idololatrarum vitium est, Canis barbara, qua catellos vix ex ipsa genitos devoravit. Vellem sanè crebro ulu non assuevissent oculi nostri malo tam detestabili, sic ut Christi Ecclesia non identidem cerneret devoratos à Parocho non uno illos ipsos filios, quos paulò ante Christo genuerat in sacro Baptismi lavacro, aut iterum genuerat Prædicationis ministerio, & Sacramenti Pœnitentiæ administratione; nec tamen ullo indicio dolorem suum proderet. Et tamen, quid agit tandem quicumque Pastor Animarum pravi exempli? aliudne facit, quàm quòd acerba nece perimat prolem tam nobilem? Certum enim verò est, si id unquam fieri contingat, facile credi posse, non esse in Mundo Peccatorem perinde ac iste est monstrosum. Ex

L

lineis

lineis rectâ unâ, curvâ alterâ scimus angulum constitui omnium, qui cogitari possint, minimum. E diverso ex gradu tam sublimi, qualis Pastoris sacri est, & vita â infami, qualis est Pastoris exempli pravitate alios offendenti, omnino cogitandum est formari abominationem, cui similis alia in loco sacro nunquam sit visa. Quod tamen maximi doloris causam esse par est, istud nimirum est, quod cum ejusmodi abominatione nunquam non extrema vastitas ac strages sit connexa. Quis enim unquam explicet clades, quas ejusmodi Animarum Pastor edit? S. Gregorius rem hanc cuilibet perpendendam reliquit, cum desperaret de ea calamo suo exprimenda: *Considerate quid de gregibus agatur, si Pastores lupi fiant!* Ego hîc conabor meliore quo poterò, modo perniciem hanc oculis obijcere, paucarum linearum ductu: hoc autem erit Basilisco speculum obijcere, ut suo se aspectu enecet; sed eo necis genere, quod ipsimet asserat salutem,

I.

Jam ante consideravimus vim illam magnam, quâ pollet exemplum ad trahendos post se imitatores, non minorem illâ, quâ prædita est rota major in machina horologia, suis ponderibus animata, ad minores alias eodem secum impetu circumagendas. Nunc illud præterea addendum, quod, cum hæc pro- pensio nitatur ut plurimum modica ratiocinandi facultate, consequens esse, multo eam esse majorem respectu exemplorum pravorum, quàm rectorum; cum animi imbecillitati adjungatur im-

petus, quem ad illa addit confestim voluntas depravata, multo que magis malum, quàm bonum prona. Quasi sicut malleus plus valet ad delatandum modico temporis (spatio) pulcherrimam è marmore statuam, quàm ad illam formandam, ita major semper erit exempli vis ad virtutem profligandam, quàm ad excolendam. Et quanquam vis communis sit cuicumque exemplo pro vo, nemo tamen non videt, quanta major esse soleat in exemplo, quo peccant Personæ, quas venerabiles dignitas, sua doctrina æstimabiles tunc re; dum istæ non docent vitiosum scelus, quod patrant, sed illi etiam obsecantiam adimunt; illum videlicet gerem, præ ceteris firmum, qui vitiosum teneat, ne publicas in vias erudiat, & omnem honestatem demergant. *Exemplum culpa vehementer extenditur.* (Sic Sacri loquuntur Canonici) *pro reverentia ordinis peccator honoratur.* (a) Clarius hoc ipsum expellit Christus sanctam Brigittam ipse vitiosus dicitur, *Viso exemplo pravo Sacramentum Peccator fiduciam peccandi sumit. Et incipit de peccato, quod prius erubescere reputabat, gloriari.* (b) Mox enim qui dicitur. Si non dedecet Parochum in domi puellam, vel indignante Puella qui tamen eum videt quotidie, non præpeditum religione, increpantem litare Hostiam; cur hominem delectum qualis ego sum, dedecet, conseru familiaris cum ejusmodi foris puella domi suæ, qui non nisi bis in anno cæsti illa dape pasci consuevit? *Quid dicitur decuit, cur mihi turpe putem?* *Augustinus*

SEGNE
CONDICTIONES
INSTRUCIO
POENITENTIA
CONFESSIO
PAROCHIA

peccata majorum sunt velut communis venia delictis minorum; nisi malimus illa dicere irritamenta universalia, ad illa sine pudore & metu perpetranda. Hinc est, quod alicuius hominis Laici peccata sint instar globi, qui volvatur in plano: hic etsi unum alterumve obvium, dum ita volvitur, oberat, exigua tamen denique est strages, quam edit. At Sacerdos, multo que magis Sacerdos Parochus, pravorum exemplorum, globi instar est, qui ob gradus sui eminentiam, in quo peccat, ex alto devolvitur; ac proin quis stragē describat, quam indies edit majorem? Si Sanctus Gregorius rectè sensit, alia major in Ecclesia non invenitur. *Nullum puto ab alijs majus praejudicium, quam à Sacerdotibus tolerat Deus, quando eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitate cervit: quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus.* (c)

Et tamen, quaecunque haecenus diximus, ijs etiam pravis exemplis communia sunt, quae indirecta appellamus, ijs inquam, quae sic fiunt, ut facienti non fit propositum ullam Animam in lapsum impellere, sed etsi aliquae cadant, sinuntur cadere. (d) Quid proinde de directis erit pronuntiandum? Sed istorum fortassis nulla à Sacerdotibus proficituntur. Si ita res se haberet, non quereretur tam acerbè Deus per Jeremiam: *Grege perditus factus est Populus meus: Pastores eorum seduxerunt eos.* (e) Ponamus Parochum incipere agere aliquanto familiarius cum femina honesta, identidem affirmans, nihil se spectare pravi, amare illam ut sororem, reputare illam ut

columbam, quam vir crudeliter tractet; dolere se ejus vices. Sequantur subinde post verba tam blanda, etiam munera, non esca, sed subsidij nomine honestata: muneribus accedant promissa de secuturis donis majoribus: promissis succedant juramenta saepius repetita, quod ipse, quiscunque demum casus tulerit, futurus sit ejus liberis pater, Orphanis tutor; quod ipse familiae lites suis impendijs sit acturus; cuncta eorum negotia gesturus ut sua, bona & possessiones defensurus, procuraturus sedulo, nequis familiae eorum quidquam injuria, quidquam molestiae inferat: Deum immortalem! quae tandem virtus, quod robur requiretur ad resistendum extremae oppugnationi, cum illa admotis proximè machinis tentabitur! si machinae argenteae, non magnae, fortissima etiam munimenta saepe aperiunt, an resistet muliercula debilis, emolumentis tam multis & speratis & perceptis? Interim autem quam contra se iudicis sententiam non metuat Pastor tam consceleratus, si pro eo, quod sanguinem pro paupere suo Grege fundat, stragem ipse edat? Enimvero necesse est non somno sepultum, sed planè mortuum esse, quem horrenda minarum divinarum tonitrua non excitant! *Audite hoc Sacerdotes, quia vobis iudicium est. Quoniam laqueus facti estis speculationi, & crete expansum super Thabor.* (f) Sive laqueo capiatur, qui per terram ambulat, qui inquam jam aliàs peccato magna animi vilitate consentit; sive retibus intricetur, qui volat per aëra, hoc est, qui innocentiam, ad eam usque diem, servavit

vavit illibatam, certum est, & hanc, & illam prædam, materiem fore iudicij severissimi contra capientem; cum & laqueus, & retia extensa fuerint in Thabor, monte excelso, monte electo, monte pluribus Mysterijs sanctificato: extensa inquam fuerint in gradu illo sublimi Sacerdotij, & ab illis extensa, qui eo sublati fuerant ob fines planè diversos; ut nimirum ibi consisterent tanquam in specula, ad providenda pericula Populi plus æquo incurrij, & ad eadem præcavenda. Qui ita se gerit, Sacerdotio utitur tanquam loco edito, ex quo propius contra Christum pugnet: *Sacerdotij dignitate, veluti armis quibusdam ad vitium abutitur.* (g) Et id agit versutus, ut sicut caput majus piscibus servit, ut tanto velocius & rapidius ferantur in profundum, cum natant; sic & ipsi Gradus sui excellentia & magnitudo servire oportune debeat, ut quam vult profundissime in vitiorum se abyssum immergat, quin quisquam ruenti ponere obicem possit. Et en, ille ipse, qui forsitan ante linguam hominis non habuit, quæ Populum doceret, paulò post eam habet plus quam serpentinam ad seducendam nunc hanc, nunc illam aut innocentem, aut incautam, qualiscunque demum fuerit; suggerendo liberè familiari in colloquio, Impudicitia labem inter mala minimum esse; omnes nos ex luto fictos, omnes carne constare: paratum eum in finem Pœnitentiæ Sacramentum, ut sit delinquentibus remedium. *Audite, igitur, Audite Sacerdotes, quia vobis iudicium est.* (h)

Narrat Cantipratenfis, hujus furfuris

Sacerdoti aspectabilem se præbuisse. Etum Petrum, vulgum, multoq; magis vultu minitabundum; & infesto ejus matris libro, Lege, dixisse, Lege infesta, potro moras nullas trahere. Atque cum aliter non posset, Sacerdotio sibi volumem; cum ecce primo obtutum in eundem deligenti illa occurrerunt verba. *Quando rediret, quæ tunc exemplo aeterno supplicio daretur.* Brevissima hæc interrogatio fuit ipsius causæ suæ conclusio tam manifeste ut ad non expectandam sententiam quam prævidebat contra se fulminandam, cesserit mox Parochie administratione, & intra religiola septa, intra Sancti Bernardi legibus vivebat, obditus totum se addixerit emendationi paratâ vindictâ debitâ; factus judex, intra cellæ angustias citò pro se factuere, quam procrastinando in igne æterni illa luere, non delere. Non videtur tamen ab hujus, si qui uspiam sunt, Sancti Parochis liber ejusmodi; nunc emendatione suo tamen tempore legi potest, licet illi characteres, quorum quidem opes in charta quam accuratissime formata legi tamen, nisi ad luculentum ignem non possunt. Prope magnum illum, & æternum ignem, coram divini iudicis tribunali palam apparebit & impunitas, & sententia contra eum, qui non solum tanquam servus piger non vigilans ad defendendam Dei Domum, sed tanquam servus nequam & perfidus in eadem modo constituto principem ad eum latrocinij infestandam. Videtur quomodi sententia primis velut lineamentis adumbrata esse in tremendis illis En-

SEGNE
CONCIONES
INSTRUCIO
Pœnitentiæ
Confessio
Parochi

chielis verbis: *Tu autem profane, impie, Dux Israël, cujus venit dies in tempore iniquitatis profinita: Hac dixit Dominus Deus. Aufer Cedarim, tolle Coronam. Nonne hac est, qua humilem sublevavit, & sublimem humiliavit? Iniquitatem, Iniquitatem, Iniquitatem ponam eam.* (i) Quid hoc est aliud, quam repræsentare iudicium Pastoris Animarum, qui sit quidem *Dux Israël*, sed dux ad exitium, & idcirco profanus erga Deum, impius erga gregem: *profanus, impius*. Ubi ad præfinitum terminum impietatis suæ perverit: *Cum venerit dies in tempore iniquitatis profinita*, necesse erit, ut deponat Sacerdotalis gloriæ stolam, atque ita *auferat Cedarim*: quin & Rectoralem ponat gloriam, tollat coronam: gloriam quæ quantum extulit modestos, tantum audaces deiecit: *Nonne hac est, qua humilem sublevavit, & sublimem humiliavit?* Et hinc hæc dicit Dominus Deus, antiquam suam gloriam, quæ illa & qualiscunque demum fuerit, videbit miser, velit nolit, mutatam in iniquitatem. *Iniquitatem, iniquitatem, iniquitatem ponam eam.* Ut vel in hæc reperita iniquitate cognoscatur summa monstrositas mali, in tali vitæ gradu admissi, vel ut intelligatur insolens planè ejus malignitas; malignitas, quæ ictu uno tres feriebat, Sacerdotem, Populum, Deum.

II.

Non erat mihi animus hoc in capite de illo loqui, qui hæc leger: meliora si quidem mihi de illo promitto: ac proinde nec quidem cum illo sum locutus. Si tamen, quod bonus Deus avertat, quis

deprehenderet, se quoque exemplis non optimis gregi suo præire, & vitam vivere, quam me vidit in alijs, cum augurijs horrendis, detestari, sanè quam studiosè rogo, ne verba mea velit explodere tanquam prognosin Medici magis funestæ, quam reverentis: neque enim scio an simili dein ratione explodere possit Christi Servatoris auguria. Cujus tandem sunt illa verba: *Va homini illi, per quem scandalum venit!* Et si væ homini, qui præter hominem habet nihil, quanto magis *Va Sacerdoti! Va Præsuli! Va Pastori!* Si quidem hi, quicunque demum sunt, tot mortibus digni sunt, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt. (k) Et verò quomodo non sint? Etiam Loth, eum incendium jamjam imminens suis prædiceret familiaribus, delirare ijs visus est! *Visus est eis, quasi ludens loqui.* (l) Et tamen paulò post, flammis subito involuti absumptique ne tantum quidem nacti sunt temporis, ut vivi suam deplorarent incredulitatem; imò ut ne quidem cognoscerent. Quanto igitur rectius sapiet, rebusque suis magis consulat (si tam parum etiamnum trepidat, qui tanto deberet horrore percelli) quanto inquam melius rebus suis consulat, qui non à me, sed ab Eusebio profectam admonitionem securus fuerit: *Qui cum plurimorum destructione se perdidit, cum plurimorum adificatione se redimat.* (m) Si inquam, quod Deus avertat, qui legit hæc, unquam fuisset naufragij scopulus Animabus, suæ curæ creditis, studeat confestim mutari in tutum receptaculum salutis. Si in tuto locaverit salutem Animæ alienæ, suam quoque in

tuto locabit; aliàs nequaquam. Erigat denuo Templum illud, quod verba ipsius malè confuta, aut mores ad rationis normam non compositi, infelicer forsan everterunt. Assiduus deinceps sit in Dei verbo explicando, in admonendo, consolando, Sacramenta magna sedulitate cunctis administrando, quicumque illa desiderâint. Ferventibus apud Servatorem suum Jesum preibis instet, ut sua ille manu reparare dignetur in sua Vineâ, quod ipse forsan, ranquam aper aut ferociens, aut injuriosus vastavit: & verbo, aggrediatur rem ferio confessione noxarum à primis conficijs annis repetita, imò etiam plurium dierum, sacris & spiritualibus exercitationibus impendendorum, secessu: inchoet, dico, omnibus præbere exemplum ferio Pœnitentis, plus quàm antea præverat exemplo noxiè audacis. Sic securus erit, de non concitanda in se divina Justitia fulminatrice, & de ejus supplicijs. *Quid decipit justos in via mala, in interitu suo corrumpet.* (n)

(a) *Dist. 8. c. Nemo* (b) *l. 4. Revel. c. 32.*
 (c) *S. Greg. hom. 17. in Ev.* (d) *S. Th. 2. 2. q. 43. ar. 1. ad 4.* (e) *Jer. 50. 10.* (f) *Os. 1.* (g) *Isid. l. 2. Epist. 21.* (h) *Cantip. l. ap. c. 2.* (i) *Ezech. 21. 25.* (k) *11. q. 3. c. Præcipue* (l) *Gen. 19.* (m) *Euseb. hom. 10. ad Mon.* (n) *Prov. 28. 10.*

CAPUT XIII.

Quibus exemplis ducere suos Pastor debeat, in ijs impijs, quæ ad Dei cultum pertinent?

TRia spectare debet Pastor, magistro Angelico, in Gregi suo animatam

se præbeat normam operationum labdabilium. *Quadam*, ait ille, *videtur ad Deum, quadam ad Præmum quadam ad se.* Cum præinde hæc quoque omnia spectare debeat Pastor, hunc libellum evolvens, ordinetur primo.

L

Religio prima est in ceterarum virtutum Moralium choro (etsi hic tantum numerosus) nec ullam sequitur, præter solas tres, quas Theologica dicitur. (b) *His cedit*, quia ipse non solum sine fine habet Deum, ut habet etiam Religio, sed etiam circa eundem versatur in cunctis suis actibus; Aquilam videtur, in solem semper rectâ oculis dirigentium. Præcedit reliquas omnes, quia si ipsa non in cunctis suis actibus ad Deum versatur, sicut Theologica, præcedat tamen, quod post Deum omnes creatas omnes est præstantius, cultum sequamur, divina ejus & excellentissimæ Majestati debitum. Et adhuc illa cultum ordinat totum hominem, ut actibus suis proprijs, quos elicitos dicitur, aut reliquarum virtutum minori, & subdito agmini imperatis. Hoc unum ita est, decet Pastorem ante omnia libere agere, ut gregi suo Religio sit Magister ac Doctor, non verbosus, sed & exemplis. *Tu eris Populo in his quæ ad Deum pertinent.* (d)

Et ut rem à primis principijs deducamus, supponendam virtutem Religio speciem quodammodo esse iustitiam, ductu & imperio servamus Deo, quæ ipsi conveniunt omnia, si tantum quantum ipse mesetur (id quod facit)

SEGNE
 CONCISSIONES
 INIURICIE
 Pœnitentia
 Confessio
 Parochi